

KERŠTAS

T?vas žuvo.

Nesp?jo atv?sti šeimyninis guolis, kai ? namus ?junko aukštas, prakaulus, vešliai apž?l?s, siaurakaktis, ilgarankis Apulskis. Sirgo kažkokia liga, tod?l kos?jo, krenkšt?, bet r?k? pigias cigaretes, spjaud?si ir keik?si. Visiškai nesuprantama, kod?l motina ?simyl?jo tok? nevalyv? sen?. Išsipuošusi l?k? ? darb?, o parb?gusi kaip kokia kvaiša švarino trob?, vir? valg? ir pasigražinusi lauk? to... to nev?kšlos.

Keturioliktuosius prad?j?s Jonukas Banys labai myl?jo savo žuvus? t?v?. Nesvarbu, kad jiedu nuolatos bar?si su motina. Nesvarbu net ir tai, kad retsykais j? ir apdaužydavo. Nesvarbu. Jis buvo toks, koks nor?jo tapti jo s?nus Jonas. Bus toks pat augalotas, pilkaakis, siauraburnis ir lygiai taip pat juoksis rodydamas tankius dantis. Bus toks pat stiprus, gal?s pakelti girnapus? prie šulinio.

Visa širdele nekent? Apulskio.

Daržin?je iš šieno iškapst?s ryšul?l? su pasl?ptais t?vo daiktais valand? valandas juos tyrin?davo, glostydavo, vis prisimindamas, kada ir kaip tuos daiktus naudojo t?vas. Buvo likusi vienintel? nuotrauka. Visas kitas ?nirtingai supl?š? motina, o skutelius bjauriai burnodama sudegino krosnyje. To Jonukas niekada nepamirš.

Niekada!

Gal nujausdama berib? s?naus priešiškus?, o gal d?l kitos priežasties, vos priemen?je išgirdusi Apulskio žingsnius motina r?k?:

– Eik! Palakstyk! Eik, sakau!! Kol kab?s kepur?, negr?žk!

Taip bjauriai pažemintas, išguitas, kaip virtas v?žys skaudžiai nuraud?s Jonukas smukdavo pro tarpduryje išdygus? Apulsk?. Matyt, susitar?s su motina tas niekšas batsiuovys niekada nepamiršdavo ant priemen?s dur? staktos pakabinti prakaitu pridvisusios kepur?s.

V?lyv? pavasario ryt? lepindamasis saul?je gul?jo žol?je ir prisimerk?s ži?r?jo ? berib? vaisk? dang?. Aukštai aukštai nežinia ko klykdavo sukdami ratas po rato du vanagai. Vis maž?jo maž?jo, kol iš dideli? paukš?i? liko tik taškeliai, paskui ir tie dingo. Liko tik tas klyksmas.

Apulskio kepur? kabojo per vis? nakt?.

Jonukas negal?s prisiminti, kaip gim? baisaus keršto planas.Žinojo, kad ant Neries kranto, pa?ioje aukš?iausioje pušyje juoduoja pl?šri?j? vanag? lizdas.

Anksti ryte, nakt? pramiegoj?s daržin?je ant pernykš?i? šiaud?, Jonukas pa?m? maišel?, virv? ir pasileido nuo Šeškin?s kalno žemyn ? pušyn? Neries vingyje.

Pri?jo prie galingos pušies, užvert? galv? ir ilgai ži?r?jo ? lizd? laukdamas, kol atskris vanagai. Gal ten paukš?iuk? ir n?ra?

Kuo ilgiau ži?r?jo, tuo labiau bijojo. Tik gal po valandos, kažk? nešdamas naguose, atskrido pirmas vanagas. Netrukus pasirod? kitas.

Yra!

Vienu virv?s galu Jonukas susipan?iojo kojas, panašiai kaip ganyklose pan?iojami arkliai, o kitu galu keliais apsukimais apsijuos? liemen?. Maišel? permet? per pet?, paspjaud? delnus ir ?m? l?tai sliuogti. Tolo žem?, nuo menko v?jelio gr?smingai si?bavo pušis. Jonukui rod?si, kad tuoj triokštels kamienas ir iš baisaus aukš?io jis šleptels ant supl?ktos pievos. Žinoma, labai skaud?s ir niekas niekada nesužinos, kur dingo Bali? Jonas.

Pušies virš?n? suplon?jo tiek, kad si?bavo kaip pievos smilga. Steng?si nepadaryti jokio nereikalingo judesio, neži?r?jo žemyn, kad, neduok Dieve, neapsisukt? galva. Sliuog? vis l?iau. Aplink kiek užmat? akys si?bavo kit? medži? virš?n?s. Dar žemiau juodus vandenis plukd? Neris. Kažkur myk? karv?s, dindiliavo j? pakakl?se pririšti skambalai.

Lizdas pasirod? toks platus, kad kaip koks stogas kybojo virš vaikinuko galvos. Atsargiai nuvynioj?s virv? nuo juosmens, prisiriš?s prie pušies Jonukas ard? lizdo krašt?, kol iš vis? j?g? pasitemp?s pagaliau už?iuop? vanagiukus. Visus tris vienas po kito sukiš?s ? maišel?, atsiriš?s, atsikv?p?s ?m? leistis žemyn.

Staiga prašvilp? tamsus šeš?lis, ir iš kažkur atsirad?s virš lizdo sur?k? vanagas. Po minut?s pratisai r?kdamas atskrido dar vienas paukštis. Tas suko virš Banio galvos. Tikriausiai paukš?iai suprato, kad tas svetimas yra j? vaik?

grobikas.

Nežmoniškai išsigandęs Jonukas leidosi kaip gal?damas greičiau, bet leistis pasirod? kur kas sunkiau negu sliuogti. Vanagai ?m? nardyti visai virš žmogaus galvos.

Žach!

Suk?l?s v?j? didžiulis paukštis kliud? skriaud?jo galv?. Nagais kaip skustuvais keliose vietose perr?ž? marškinius. Tvykstel?jo skausmas nugaroje, atrod?, kad baisusis paukštis tuoj tuoj nupl?š ? med? ?sikibus? žmog?.

Žach!

Dar sm?gis! Š? kart? ? skutus pavirto marškini? rankov? nuo peties iki pat alk?n?s. Iš perdr?kstos odos trykstel?jo kraujas.

– Aaaaa!!! – suspieg? vaikas.

Siaubo pagautas kojomis šiek tiek atleido virv? ir visu greičiu nuslydo žemyn. Kažkokia atsikišusi šakel? subraiž? blauzd?, prakiuro bas? koj? padai, suplyšo deln? oda.

Vis dar netik?damas, kad atsid?r? ant tvirtos žem?s, puol? po lazdynu, skubiai nulenkt? šakas, tirt?damas iš baim?s pažvelgt? aukštin.

Nelaimingi t?vai klyk? virš lizdo. Paskui abu skraid? kažko ieškodami gretimuose medžiuose. Dar v?liau nusivyl? ilgai klyk? kildami vis aukščiau ? dang?.

Vanagiukai tyliai tup?jo maišelyje.

Paršlubav?s namo, tvirtai užsidar?s daržin?je, pagaliau atsikv?p?. Sukal?s karkas? prilauž? šak? ir viduryje raizginio prib?r?s šiaud? pakrat?, tarsi užbaigt?s lizd?, sutupd? naguotus paukščiukus.

Motina rav?jo darž?.

Nutaik?s, kai ji nulenkt? galv? tegal?jo matyti vien piktžolės, Jonukas ?spruko ? r?s? ir atpjov?s gabal? jautienos nuneš? paukščiukams. ? supjaustyt? m?s? ?namiai nekreipt? d?mesio. Paman?s, kad sot?s, išd?liojo visus m?sos gabal?lius ratu lizdo pakraščiuose ir išb?go ? kaim?.

– Ei, Živile! – pašaukt? po Krikštopai?i? kiem? vaikš?iojan?i? mergait?. Buvo beveik trejais metais vyresn?, tod?l atrod? suaugusi ir savarankiška.

– Ko tu slepiesi? – pri?jusi prie serbentyno paklaus? nustebusi.

– Tavo t?vo bijau. Tu paži?r?k, – parod? savo kruvinus, supl?šytus, suteptus marškinius.

– Viešpatie! Kas tave šitaip? Visur kraujas. Susimušei? Nusirenk.

– Negaliu. Marškiniai prilipo prie nugaros ir klaikiai skauda.

– Eime ? kambar?. Atmirkysiu. Patepsiu, – pama?iusi neryžting? žvilgsn? padr?sino: – Ko tu bijai? Mes su Kriste vienos. Mama turguje pardavin?ja ridik?lius.

Kol atmirko marškiniai, kol Živil? plov? žaizdas, kol tep?, pra?jo kelios valandos. Lodamas laibu?iu balseliu mažasis Sargiukas sveikino iš darbo gr?žtant? seser? t?v?. Skubiai pad?koj?s Baniukas spruko namo.

Kai ryt? prabudo, motina jau seniai buvo iš?jusi ? darb?. Ant stalo po kailine kepure buvo pakištas duben?lis su taukuose ?mirkusiais blynais.

Vanagiukai, matyt, seniai buvo sules? vis? m?s?, tup?jo alkani, glaud?si vienas prie kito ir snapais ?nirtingai kapojo atkišt? pagaliuk?. Verkiant reikt?jo šviežios m?sos.

Nuo Šeškin?s kalno iki užkandin?s Žv?ryne buvo geri du kilometrai. Jonukas nušl?b?iojo žemyn, uždus?s pri?jo prie atlapoto užkandin?s virtuv?s lango, persisv?r?s ? vid?, pamat?s motinos draug?, tyliai pašaukt? vardu.

– Kas atsitiko, Jonuk? B?da kokio? Visas šlapias, uždus?s.

– Ne. Pagavau vanagiukus. Man reikia žalios m?sos. Na, prastesn?s, koki? atliek?.

– Oi, vargas su tavimi. Ko tik tu neprisimanai?! Palauk, paži?r?siu.

Gr?ž?s lizde rado tik du paukščiukus. Nors j? stori pilvai ir vangus elgesys rod?, kad mažiausias paukščiukas buvo nužudytas, Jonukas niekaip negal?jo tuo patikt?ti. D?l viso pikto išnarš? daržin?, palindo net po ratais, perkilnojo visus krepšius, lėtas – veltui. Likusieji su baisiu apetitu rijo atnešt? m?s?.

– Neeeee, broliukai, užteks. Jei taip rysite, aš j?s? neišmaitinsiu.

Po dviej? dien?, kol Banys ieškojo maisto, lizde liko tik vienas vanagiukas. Su siaubu ir pasišlykšt?jimu vaikas ži?r?jo ? stor?, nevikr? brolžud?.

Paskutinio paukš?io ?drumas nuvar? nuo koj?. R?k? ir r?k? prašydamas maisto. Jonukas greit suprato, kad vanagas lesa tik švieži? m?s?, nors ir labai alkanas b?t?, sudvisusios nelie?ia. Neles? s?dytos, m?sos su prieskoniais, keptos, neles? ir lašini?. Nem?go varli?, laumžirgi?, vištos kiaušini?. Nepatiko virti makaronai, sliekai, barš?i? tirš?iai, saldumynai. Šitoks nepaprastas išrankumas labai apsunkino maisto paieškas. Jonukas ?niko sp?stais gaudyti žiurkes, bet kurgi! Viena žiurk? – vienam kartui! Kiek t? žiurki? jis gal?jo pagauti? Per ištis? savait? tik dvi tris – ne daugiau. Kur tik Baniukas ?jo, k? dar?, vis prieš akis tas pats ciepsintis geltonakis, plazdenantis trumpais sparneliais pl?šrusis paukštis.

Nebežinodamas ką daryti, Jonukas miške pradėjo siaubti kovų koloniją. Lydimas pašaluso varnų triukšmo dažniausiai nupjaudavo šakų su keliais lizdais. Žinoma, krisdami kiviukai bemat užsimušdavo, bet likdavo ir gyvi. Vienam kartui vanagai palesti užteko vieno negyvo paukštelio. Gyvuosius plėšrėnas pribaidavo keliais snapo kirviais, suspaudęs nagais pasigardžiuodamas plėšrę ir rijo kraujuotą mėsą.

Augo ne dienomis, o valandomis!

Motina ir Apulskis abejingai stebėjo paauglio vargą. Jie net nesivaizduoti negalėjo, kam tas vargas sumanytas.

Greitai vanagiukas tapo dideliu vanagu. Iš lizdo persikraustė ant kopūčių, o paskui ant daržinų pastogės skersinio. Nuolatos mankštino sparnus.

Vis dažniau Jonukas su baisiuoju paukštiu ant peties leisdavosi į ilgas klajones po pievas, po mišką, nuklysdavo net į aikštę, kur susirinkdavo kaimo vaikai. Vanagas atrodė įspūdingai, todėl kasdien vis daugiau vaikų pavydžiai sekiojo paskui Banių Jonuką. Visi, kas norėjo paglostyti paukštį, turėjo atnešti ką nors lesamo.

– Kas nori dalyvauti naujame žaidime?! – kartą šauktelėjo Jonukas.

Visi norėjo.

– Stok, Benai, štai žia. Apsimuturiuok ranką kokių nors drabužiu.

Įsakymas buvo vykdytas.

– Dabar tau ant galvos mesiu vanagą, o tu atsargiai, kad nesužeistum, numušk jį į žolę. Na! Pakelk rankas! Metu! Op!!!

Vangiai plasnodamas dar nestipriais sparnais iš kelių metrų aukščiau paukštis sunkiai dribo tiesiai ant Beno galvos. Benas lengvai numušė paukštį ant žolės.

– Puiku, Benai! Kas dar nori?! Ei! Kas?!

Ką ir kalbėti – vaikai krykštavo, tik mažasis Pauliukas ir raudonplaukis Zyzla, bijodami aštrių nagų, griežtai atsisakė dalyvauti žaidime. Jie klykė iš siaubo matydami, kaip naguotas padaras krenta ant draugų galvų.

Baniukas žinojo, kad toks paukščių mitymas – ne šiaip sau. Prieš mesdamas visada kartojo: „Ką ša, op!“ Niekas kitas neturėjo teisės vanagą šaukti vardu.

Gerai maitinamas vanagas greit pasidarė sunkus kaip višta. Kartą mestas ant vaiko galvos, plakdamas sparnais nuskrido toli iki pievos pakraščio, o po trijų dienų jau galėjo užskristi ant stogo, atsitępti ant medžio šakos arba apsuktis lanką gręžti prie šaukiančio Jonuko.

– Ką ša, žia! Ką ša, žia! žia! – ir plekšnojė per ranką rodydamas, kur paukštis turi nutępti.

Vis dažniau metamas ant kurio nors berniuko, didžiulis vanagas, sekundą kitą paplasnojė ore, jau pats krisdavo ant galvos. Vis sunkiau sekėsi numušti paukštį į šoną, nes prakeiktasis spūdavo aštriais nagais įsikabinti į drabužius, o kartais apibraižydavo galvą, apdraskydavo rankas. Įsikabinus paukštis būdavo labai sunku nupurtyti, atrodė, tas padaras visai nesugeba atgniaužti savo baisių nagų. Mušamas paukštis garsiai rėkdavo: kiieeeeeek... kiieeeeeek! kiieeee! ek!

Žaidimas darėsi vis pavojingesnis. Vis mažiau atsirasdavo norinčių pabandyti savo laimę.

Tai tęsėsi tol, kol kartą užmestas ant mažojo Vytuko paukštis nutępė ant nugaros ir suleido nagus ne tik prie kaklo, bet kitos kojos nagais užgriebė raumenį po mente. Išsigandęs vaikas baisiai suklykė, mosikuodamas rankomis dar bandė gintis, bet didžiulio lenkto snapo kirtis į pakaušį buvo toks stiprus, kad mažajam susibavo žemę ir netekęs pusiausvyros kaip pakirstas griuvo.

Karingai pasišiaušęs vanagas rėkė ir taikėsi žiebtį dar!

Jonukas puolė gelbėti.

Pach!

Paukštis krito, o iš Vytuko rankos ištryško kraujas!

Siaubingajame snape liko gabalėlis odos!

Vaikai neteko žado. Stovėjo tarsi suakmenę.

– Padėkite! Ko stovite išsižioję?! – rėkė Jonukas, bandydamas atplėšti vanago nagus.

Paukštis priešinosi.

Nuo tada joks vaikas nebedraugavo su Banių Jonuku. Negana to, atėjusi Vytuko motina, Apulskiui girdint, rėkė, barėsi, grasino taip bjauriai paleidusi gerklę, kad Banienei nežodėliu neįstengė užtarti sąnaus. Pagaliau neiškentusi griebė šluotą ir Jonuką išvijo iš namų. Tas Apulskis, gyvatė, tylėjo ir paslapčia šypsojosi.

Nebežinodamas, kaip parpinti augintiniui maisto, Jonukas vaikščiųiojo į užkandinę. Veltui. Mėsos atliekų buvo taip mažai, kad nevertėjo ir prašyti.

Mokėdamas skraidyti Ką ša nekreipė dėmesio į kieme šmirinjančias vištas. Plakdamas sparnais ir gailiai rėkdamas prašė maisto tik iš žmogaus.

– Nerėk! – širdo Jonukas. – Susirask maisto pats!

Anksti anksti ryt?, vos po antr?j? gaidži?, kai mieguistos Žv?ryno vir?jos dar tik ruoš?si skusti bulves, Jonas su paukš?iu ant peties jau sukin?josi apie šiukšli? duob?. Rieb?s, pagurklius pap?t? katinai neskub?dami vimbrin?jo palei tvor?, laiž?si ir lauk? atmat?.

Vištvanagis kaip paker?tas geltonomis akimis sekiojo tai vien?, tai kit? katin?. Jonukas patupd? paukšt? ant pirštine apmauto kumš?io ir kilstel?jo pl?šr?j? aukšty. Pralind?s per tvoros plyš? bidzeno prie atmat? duob?s gerokai ?gtel?j?s katinas. Instinktas paukš?iui pakužd?jo, kad s?km? garantuota. Pašiauš?s galvos plunksnas prit?p?, nuleido sparnus, lyg save tikrindamas pasukiojo galv?, lengvai atsispyr?, pasisuko ore ir, nerdamas žemyn, išties?s kojas grieb?. Užpuolimas jaunam katinui buvo netik?tas. Jis puol? pirmyn, blašk?si, band? pasiekti užpuolik? nagais, beviltiškai kapst? žem? ir kniauk?.

Veltui. Vanagas vienos kojos nagais laik? sugrieb?s už nugaros, o kitos kojos nagai surakino aukos galv?. Plakdamas sparnais, visas pasišiauš?s, tarsi padvigub?j?s, paukštis lauk?. Katinas nusibaig?.

Dabar jau beveik kasdien Jonukas su vanagu sukin?josi apie šiukšliaduob? tol, kol nebeliko n? vieno katino, o jei koks ir liko, tai ateidavo tik nakt?.

Stebino nepaprastai tiksliai vištvanagio judesi? koordinacija, j?ga, dr?sa ir nenusakomas vikrumas. Pasisotin?s paukštis t?pdavo ant šeimininko peties ir atlikdavo tarsi privalom?j? meil?s ritual?: meiliai ?iekšdamas panardindavo kump? snap? ? vaikinuko plaukus ir tankiai kalendamas palengva važin?davo pakaušiu, papešiodavo už ausies, pakasin?davo sprand? rodydamas berib? pasitik?jim?.

– Ar proto netekai?! – r?k? motina. – Akis iškaupos! Nedr?sk!!!

Nereikia n? sakyti, kokiais baisiais žodžiais motina puol? Jonuk?, kai vanagas išgaud? visus apie daržin? ir daržuose lakstan?ius triušius. Kelet? pagaut? pavyko atimti, o kitus paukštis sules? užsineš?s ant daržin?s stogo.

– Aš j? užmušiu! – r?k? motina.

– Nebandyk! – priešinosi s?nus.

Nuži?r?tam katinui retai pavykdavo išvengti mirties. Jeigu koks kniauklys pasprukdavo ? malkin? arba sl?pdavosi po žab? kr?va, kr?muose, vištvanagis skrisdavo iki artimiausios aukštesn?s vietos ir tarsi suakmen?j?s laukdavo katino klaidos.

– Kam tau tas vanagas? – paklaus? Živil?. – Vienas vargas, o naudos jokios.

– Dabar jau nebežinau. Anks?iau žinojau.

– Tai kam?

– Nor?jau atkeršyti.

– Apulskiui?

– Taip.

– Kvailas tu, Jonai. Gal tavo mama ištekt?ti už jo nori?

– Už jo??!! Tas smirdalius bus mano pat?vis?! Niekada! Niekšas. Vos t?v? palaidojom, o jis jau prisistat?. Tai duonos atneša, tai motinai kok? skudur?, o aš iš jo nieko neimu. Tfu! Kaip kokiems vargšams.

– Gal tavo mama j? myli? Gal vis? gyvenim? myl?jo?

– Tada tegu sau myli ? sveikat?. Aš užaugsiu ir išvažiuosiu. ?ia viskas man t?v? primena. Abu akmenis vež?me, nam? remontavome. Abu lentas obliavome, abu inkil?lius kal?me, net spint? padar?me. T?vas vis? kiem? sutvark?, obelis pasodino, o tas... svetimo gero užsiman?. Neken?iu. Niekšas.

– Kol išvažiuosi, prab?gs keleri metai, – prieštaravo Živil?.

– Vakar prie piet? stalo tik ži?riu... Apulskis mano t?vo marškiniais apsivilk?s! Trenkiau šaukšt? ir moviau pro duris. Nedovanosiu!

Jonas lauk? progos. Jos vis nebuvo.

Kart? pavakary, vesdamas foksterjer?, at?jo medžiotojas.

Gird?jau, turi prijaukint? vištvanag?. Parduok man. Gerai užmok?siu, – pasak? pri?j?s prie Jonuko.

– Kam jums?

– Medžioklei.

Lyg ty?ia nuo klevo šakos slystel?j?s K?ša apsuko plat? rat? ir grakš?iai nut?p? ant vaikinuko peties. Medžiotojui net akys sublizg?jo.

– Prašyk ko nori. Nori, atnešiu saldaini?, galiu kok? graž? peil?. Nori, nupirksiu tau medžioklin? šun?? Nori?

– Nieko man nereikia. Neparduodu, – burbtel?jo Jonukas.

K?ša atidžiai steb?jo šun?. Išties? kakl?, pašiauš? galvos plunksnes, prit?p?.

– Saugokite šun?, – persp?jo, – gali pulti.

– Juokauji? – nusišypsojo sve?ias. – Jis – ne erelis. Šitas šunelis puikiausias urvinis. Lapes iš urv? išveja, mangutus ištempia, žiauriai pjaunasi su barsukais, – pasilenk?s atseg? pavad?l?.

Patenkintas savo augintiniu dar sp?jo š?ktel?ti, kad keturkojis neliest? višt?. Nem?gink!

Šunelis nesp?jo nub?gti net iki daržin?s, kai vištvanagis staiga nuo peties šastel?jo žemyn, keliais sparn? mostais pakil?s aukštyn užt?p? vargš? šunel?.

Baisus šuns kauksmas.

Vanagas plak? sparnais, pasišiauš?s n? neman? pasiduoti. Paukštis neapskai?iavo savo j?g?. Nešdamas raitel?, vis dar kaukdamas šunelis ritosi žemyn ? nuokaln?. Instinktyviai jausdamas, k? reikia daryti, paukštis dešiniuoju sparnu vis karto per priekines šuns kojas. Gyvas kamuolys vert?si ir atrod?, kad šunelis tuoj tuoj išsilaisvins.

– B?gam! – suriko Jonukas. – Užkapos šun?!

– Nes?mon?! Gaila vanago. Turb?t jau gatavas.

Pasileido pavymui.

Šalikel?je, ?strig? kr?meliuose, abu gyv?nai tarsį nebejud?jo. Pridus?s šuo kriok?. Užt?p?s, pla?iai išskleid?s sparnus, karingai pasišiauš?s, išdidžiai žvalg?si vanagas. Reik?jo gelb?ti šun?.

K?ša paš?lusiai protestavo, kapojo žiauriuoju snapu kair?n dešin?n, teko kiekvien? ?smigus? nag? pl?šte išpl?šti.

– O, Viešpatie! – staiga suriko medžiotojas. – Iškirto ak?!

Išlaisvintas foksterjeras gul?jo tarsį nudv?s?s. Be akies.

Po šio ?vykio Jonukas ?sitikino, kad vištvanagis keršyti jau parengtas.

Kai tik motina iš?jo ? darb?, Jonukas užlipo ? pal?p?. Paskend?s dulki? debesyje ? kr?v? sud?jo rakandus, ? maišus sukišo skudurus, grindis išklojo storu šiaud? sluoksniu. Gerai sutryp?, kad ne?ėž?t?. Paskui atpl?š? pal?p?s lang?, vietoj vyri? prikal? sen? bat? guminius padus ir daug kart? patikrino, ar tas langas tyliai atsidaro. Prie lango atsis?d?s iki smulkmen? apgalvojo vis? keršto plan?.

Puiku!

Ryt?, kai mama iš?jo ? ganykl? pamelžti karv?s, Jonukas ?gr?do K?š? ? d?ž? ir pasikiš?s po pažastimi užlipo, ?sik?r? sl?ptuv?je. Pasiruoš? ilgai laukti.

Eidama su pienu ? trob? motina nieko ?tartina nepasteb?jo.

?prastu laiku, prieš eidamas ? darb?, Apulskis pasirod? kieme.

Be kepur?s!

Keršytojas negal?jo atidaryti lango, nes vos už keli? metr? pralingav?s Apulskis b?t? visk? pasteb?j?s.

Gal Apulskis dar sp?jo papusry?iauti, gal šiaip kalb?josi. Nesirod? ger? valand?. Pagaliau sutrinks?jo durys, pasigirdo žingsniai ir tiesiai po atidarytu pal?p?s langu pasirod? ne?prastai susiv?lusi priešo galva.

Išk?l?s vanag? Jonukas jau nor?jo sviesti, tik staiga šalia sve?io pasirod? motina.

Prakeikimas!

Abu šneku?iuodamiesi ?jo per vis? kiem?. Paskui motina apkabino to niekšo galv? ir stipriai pabu?iavo. To jau per daug!!!

Koks siaubas! Jonukas vikriai uždar? lang? ir nosisuko.

Nusivyl?s nor?jo lipti žemyn, bet staiga kiemo pakraštyje greitai art?damas v?l pasirod? Apulskis. Svarstyti nebebuvo kada.

Laikas!

Kai tik priešas priart?jo, Jonukas vikriai atidar? lang? ir iš vis? j?g? svied? paukšt?.

Vos sp?j?s išsk?sti sparnus vanagas atsitrenk? ? žmogaus kr?tin? ir, matyt, prisimin?s pratybas, negarsiai kviektel?j?s, abiej? koj? nagais tvirtai ?sikabin?s ?m? pasiutiškai mušti sparnais, pliekti snapu.

Priešas užsideng? veid?, sušuko ir, matyt, nieko nesuprat?s, mojavo rankomis.

Jis r?k?!!!

Pagaliau jam pavyko su?iupti ir nupl?šti nuo sav?s gr?sming?j? užpuolik?. Vanagas ?iužtel?jo žemyn ir po sekund?s plodamas sparnais pakilo aukštyn, ?ieptel?j?s suko rat? ruošdamasis antrai atakai.

Apulskis n?r? trobon.

Iš nežinia kur ?žtel?j?s šaltis kratyte krat? vis? k?n?. Baim? kilo vis aukštyn, šiurpuliais ritosi žemyn, keistai suglebo raumenys, ir jis, nesp?j?s nusitverti už palang?s, žnegtel?jo ant šiaud? pakloto.

Akyse ratilais sukosi pal?p?s lentos, švys?iojo kažkokia šviesa. Jis duso! Atsitok?j?s suprato padar?s bais? darb?. Vaidenosi tas vargšas iškapota akimi šunelis, švys?iojo nepaprasto ilgio kaip skustuvai aštr?s vanago nagai.

Kas dabar bus?

Kaip atrodo Apulskis?!

Pagailo motinos. Tarsi jau tas Apulskis guli t?vo lovoje, pl?sta kraujais ir... miršta.

Kažkur dejavo ir r?kavo motina.

Sužeistas!

Jonukas uždar? lang?, tyliai nulipo ir pasisl?p? serbentyne. Tup?damas ant klevo šakos vištvanagis šeiminink? pasitiko linksmu ?ieps?jimu. Vaikinukas ? paukšt? net nepažvelg?.

B?go valandos, bet nei Apulskis, nei motina nesirod?.

K?ša nuskrido medžioti.

Pagaliau lydimas motinos pasirod? apibintuota galva priešas. Aprišta ir dešinioji ranka. Kairiojoje laik? lazda?.

Abu pasidairydami dingo iš kiemo.

Jonukui pasidar? taip gaila, taip gaila, kad parkrit?s ant šaltos daržo žem?s pravirko.

Motina nesirod?.

Miegodamas daržin?je ant šiaud? staiga pajuto, kad kažkas tyliai prav?r? sunkias duris. Žibintu pasišviesdama motina pri?jo, atsidususi apklojo s?n?. Tyliai iš?jo.

Nors Jonukas apsimet? kietai ?mig?s, bet širdel?, atrod?, sprogs kr?tin?je. Atrod?, tuoj pašoks, puls motinai ? kojas, apkabins ir maldaus atleidimo. Apsimet?. Nuo to pasidar? dar skaudžiau.

Kai Vilniaus varpai išmuš? dvylika, Jonukas pa?ioje aukš?iausioje Šeškin?s kalno vietoje lauk? Živil?s. At?jo baltai apsirengusi, atneš? lauktuvi?.

Atrod?, pati gamta šven?ia kažkoki? vasaros švent?: jokio debes?lio, nei v?jo, nei gars?. Kvepia pievos, stypso karš?iu alsuodami medžiai. Živil? sak?, kad rudens ?ia jau nebesulauks – mokysis muzikos mokykloje.

– Aš vis? gyvenim? tave prisiminsiu, – kalb?jo Jonukui. – Kai paaugsi, gal kur nors mes dar susitiksime, tiesa?

Jonukui nuo toki? žodži? pasidar? graudu, bet prieštarauti nebuvo prasm?s. Ji vyresn?, beveik suaugusi, jai jau septyniolika. Žinoma, atb?ga ? susitikimus tik tod?l, kad jai kaime li?dna. Tik tiek.

Apie vakarykšt? ?vyk? prisiminti nenor?jo.

Vos sulaikydamas ašaras Jonukas steb?jo, kaip Živil? lakst? po piev? ieškodama ?vairiaspalvi? g?li?.

Staiga klyktel?jo iš kažkur atsirad?s vištvanagis. Apsuk?s rat? taik?si nut?pti Jonukui ant peties, bet dabar paukštis jam neber?p?jo. Vos tik K?ša t?ptel?jo ant ištiestos rankos, vaikinukas mestel?jo j? aukštyn, kad skrist?, kur panor?j?s.

Vanagas suprato kitaip.

Apsuk?s rat? puol? Živil?.

Sm?gis buvo toks stiprus, kad siaubingai klykdama mergina k?lvers?iais nusirito šlaitu, pl?š? nuo sav?s paukšt?, steng?si kaip nors apsaugoti veid?.

– K?ša!!! – nesavu balsu surik?s vaikiną pasileido žemyn!

Nutv?r? vanag? už galvos.

– Živile! Aš tuoj... tu palauk... pakent?k... – maldavo paš?lusiai skub?damas išlupti ?sikirtusius nagus.

Paukštis nepasidav?, plak? sparnais, kapojo snapu. Iš Živil?s kaklo, peties, purpurine spalva dažydamas suknel?, sunk?si kraujas...

Jos klyksm? gal?jo gird?ti toli toli.

Jonas atsiv?d?j?s kirto ranka kelis sm?gius paukš?iui per galv?. Nuo sm?gio per kakl? vanagas staiga susmuko ir pasitamp?s nurimo. Net nebegyvas taip stipriai spaud? auk?, kad kiekvien? nag? teko atpl?šti.

Numet?s paukšt? puol? gl?bes?iuoti Živil?.

– Nel?sk!!!

Mergina šoko b?gti. Jonas – iš paskos. ?mai atsisukusi išr?k?:

– Dink iš aki?!!! Pusprouti tu!!! Nenoriu tav?s matyti! Niekada!!!

Skriste nuskrido per piev?.

Parpuol?s ant žem?s Jonukas verk? taip, kaip niekada nebuvo verk?s.

Gr?ž?s namo susirado maišel?, susikrov? b?tinausius daiktus ir n? nepasteb?jo tarpduryje atsiradusios motinos.

– Joneli, kur tu dabar? – paklaus? be jokio pyk?io.

– Išvažiuoju. ? K?dainius.

– Ar iš proto išsikraustei?! O kaip aš? Pagalvojai? Kur aš viena?

– Kod?l viena? Tu turi draug?.

– S?nau, nevaryk man?s iš proto, – motina staiga pravirko. Kuo toliau, tuo garsiau, kol ?m? raudoti visu balsu.

Li?dnas li?dnas s?d?jo s?nus gail?damas mamos, bet nepri?jo, nepriglaud?, nepaguod?.

– Kur tu išvažiuoji? Pas mano brol?? Ko tau ten? – pro ašaras klaus?, bet nepažvelg?, nepanoro sužinoti priežasties, tarsi leido pa?iam apsispr?sti.

– Man reikia. B?tinai, – steb?tinai kietas, atkaklus ir šaltas vaiko balsas.

– Jau vakaras. Kas tave nuveš? Išvažiuosi ryte.

– Aš jau susiruošiau. Man reikia.

– Atsitiko kas nors? – pasiži?r?jo užverktomis akimis ir nesulaukusi atsakymo nusisuko. – Nenori, nesakyk. Viešpatie, ar dega?

S?nus dar stabtel?jo tarpduryje, atsisuko.

Motina sukužd?jo:

– Aš išteku. Jeronim? vanagas apdrask?. Kai pasveiks, eisime ? bažny?i?. Ar gr?ši iki atlaid?? Pažadi?

– Pažadu.

1991 m. vasario 9–11 d.

Vilnius